

چه کسی بر صندلی وزارت خارجه می نشیند؟

گمانه زنی ها از گزینه مسعود پزشکیان برای وزارت با معرفی یکی از برجسته ترین دیپلمات های سال های اخیر کشورمان افزایش یافت.

به گزارش سایت خبری پرسون، سیاست خارجی دولت چهاردهم مهمترین رکن دولت برای رفع موانع جهش اقتصاد ایران خواهد بود. چه آنکه مسعود پزشکیان از همان مناظره های انتخاباتی بارها به این موضوع اشاره و تاکید کرده که بدون رفع تحریم ها، نمی توان متغیرهای منفی اقتصاد ایران را کنترل کرد. از این رو انتخاب افرادی که تیم سیاست خارجی دولت ایفای نقش می کنند از اهمیت فوق العاده ای برخوردار است. از سوی دیگر حضور پر رنگ دیپلمات های با سابقه وزارت خارجه در کمپین انتخاباتی و حضور پر رنگ آنها در جلسات کارشناسی پزشکیان که محور سوالات را سیاست خارجی تشکیل می داد، چشم انداز نزدیک ترین از چگونگی حضور مدیران آینده سیاست خارجی به دست می دهد.

برجسته ترین دیپلمات کمپین پزشکیان، جواد ظریف بود که به ارتش یک نفره ستاد او تبدیل شد و با سفرهای استانی خود تلاش کرد دفاعیه ای مفصلی از اقداماتش در هشت سال دولت روحانی داشته باشد. این دفاعیه به آن دلیل بود که سعید جلیلی تکیه حمله به پزشکیان را با بازنمایی دولت سوم روحانی انجام داده بود و انتشار اطلاعات گمراه کننده و دروغ در کمپین انتخاباتی او بیش از هر زمانی حضور دیپلمات های میانه رو را برای پاسخشگویی به آنها ضروری می کرد.

چه آنکه جلیلی از همان ابتدا سیاست خارجی تنش زا و توأم با رقابت پرچالش در خاورمیانه را در دستور کار قرار داده بود و ناظران سیاسی یکی از دلایل شکست او در انتخابات ریاست جمهوری را ناتوانی او در پاسخ به تحولات خاورمیانه و راهکارهای او برای رفع تحریم ها ارزیابی می کنند. این در حالی است که گروهی از تحلیلگران معتقدند جلیلی اساسا به دنبال رفع تحریم ها نبوده و حیات طویه خود را در ایران در تحریم تعریف کرده است. مسئله ای که نه در مناظره ها و نه در سایر سخنرانی ها برای آن پاسخی نداشت و تکرار سیاست مقاومت در برابر غرب نشان داد او راه حل واقع بینانه ای برای رفع تحریم ها ندارد.

اما آنچه کمپین پزشکیان را متمایز می کرد حضور جواد ظریف، عباس عراقچی، مجید تخت روانچی و مهدی سنایی بود که تحصیلات آکادمیک و تجربه هر یک از آنها در سیاست خارجی ایران می توانست چشم اندازی روشن از حل مسائل سیاست خارجی، پیش روی مردم ایران قرار دهد. از این رو به نظر می رسد با پایان یافتن انتخابات و روی کارآمدن مسعود پزشکیان، این چهار دیپلمات تعیین کننده محور سیاست خارجی دولت چهاردهم به رهبری مسعود پزشکیان باشند.

بررسی نظرات پزشکیان نشان می دهد او توازن در رویکرد سیاسی ایران به شرق و غرب را در دستور کار دارد و هر یک از این دیپلمات ها در هدایت سیاست خارجی دولت نقشی مبتنی بر تجربه کار در وزارت خارجه خواهند داشت. از این رو با درنظر گرفتن مسائل سیاست خارجی ایران در جنگ غزه، پرونده هسته ای، برجام، پیمان های شرقی شانگهای و بریکس، جنگ اوکراین و حضور ائتلاف غرب در دریای سرخ، ناظران سیاسی پیشبینی می کنند سیاست خارجی دولت چهاردهم بر توازن ارتباط با شرق و غرب با هدف حفظ منافع ملی متمرکز شود.

اگرچه بنابر شنیده ها عباس عراقچی محتمل ترین گزینه وزارت امور خارجه دولت چهاردهم است و تا زمان انجام مراسم تحلیف و تنفیذ، به رئیس کمیته هماهنگی با وزارت خارجه برگزیده شده است. سید عباس عراقچی تحصیلاتش را با رشته روابط بین الملل در دانشکده روابط بین الملل وزارت امور خارجه شروع کرد و کارشناسی ارشد را در رشته علوم سیاسی در دانشکده علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی تهران خواند. سپس مدرک دکترای خود را در رشته اندیشه های سیاسی از دانشگاه کنت انگلستان دریافت کرد.

در یک دوره چهار ماهه در دولت دهم، سخنگوی وزارت امور خارجه بود و از سال ۱۳۹۲ تا سال ۱۳۹۶ نیز معاونت حقوقی و بین الملل وزیر امور خارجه را برعهده داشت. او از دی ۱۳۹۶ تا شهریور ۱۴۰۰ به عنوان معاون سیاسی وزیر امور خارجه، مسئولیت داشت. او در تمامی مذاکرات ایران و گروه ۵+۱ حاضر بود، و تا پایان مذاکرات هسته ای ایران و دستیابی به برنامه جامع اقدام مشترک، به عنوان مذاکره کننده ارشد در متن مذاکرات حضور داشت و بعد از محمدجواد ظریف، نفر دوم ایران در مذاکرات محسوب می شد.